

Коваль Світлана Любомирівна

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія,
ЗУНУ, м. Тернопіль

Синишена Ганна Анатоліївна

студентка гр. ФФзм-11, ФФО, ЗУНУ, м. Тернопіль

ОЦІНКА ВИДАТКІВ ЧЕМЕРОВЕЦЬКОГО СЕЛИЩНОГО БЮДЖЕТУ

Провідне місце в економічній системі держави належить місцевим бюджетам, оскільки вони є підґрунтям економічного розвитку і фінансової стабільності адміністративно-територіальних формувань. Місцеві бюджети впливають на соціально-економічний розвиток країни, адже за їх допомогою здійснюється процес перерозподілу фінансових ресурсів і проводиться фінансування повноважень та функцій місцевих органів влади. Місцеві бюджети значною мірою визначають обсяги суспільних послуг та є фінансовою базою розвитку регіонів та територіальних громад.

Чемеровецька територіальна громада, яка утворена у 2016 р. об'єднала 46 населених пунктів, які представлені 22 старостатами. Чемеровецький селищний бюджет є інструментом успішного розвитку території та підвищення рівня добробуту населення громади. Проаналізуємо структуру видатків бюджету Чемеровецького селищного бюджету за функціональною структурою (табл. 1).

Таблиця 1

**Динаміка та структура видатків
Чемеровецького селищного бюджету за 2019–2021 рр.**

Показники	2019 р.		2020 р.		2021 р.	
	Обсяг, млн грн	Питома вага, %	Обсяг, млн грн	Питома вага, %	Обсяг, млн грн	Питома вага, %
Державне управління	21,0	12,1	23,3	14,8	26,7	12,3
Освіта	95,8	55,2	92,8	58,8	142,9	66,0
Охорона здоров'я	0	0,0	0	0,0	8,0	3,7
Соціальний захист та соціальне забезпечення	5,0	2,9	4,1	2,6	5,6	2,6
Культура і мистецтво	8,5	4,9	9	5,7	12,1	5,6
Фізична культура і спорт	1,4	0,8	2,2	1,4	2,3	1,1
Житлово-комунальне господарство	10,5	6,1	12,5	7,9	9,5	4,4
Економічна діяльність	14,0	8,0	8,7	5,5	8,3	3,9
Охорона навколишнього природного середовища	0,1	0,1	0	0,0	0,1	0,0
Інші видатки	17,1	9,9	5	3,2	0,8	0,4
Всього видатків	173,4	100,0	157,7	100,0	216,4	100,0

Джерело: складено та розраховано авторами на основі: [1]

Як видно із показників табл. 1, найбільшою питоною вагою серед видатків Чемеровецького селищного бюджету вирізняються видатки на освіту: у 2019 р. – 55,2%, у 2020 р. – 58,8%, у 2021 р. – 66,0%.

Видатки бюджету на економічну діяльність забезпечують реалізацію економічної функції органів влади та спрямовуються на розвиток пріоритетних та базових галузей, створення ринкового середовища тощо. Питома вага видатків на економічну діяльність Чемеровецького селищного бюджету у 2019 р. склала 8,0% від загальної суми видатків, у 2020 р. – 5,5%, у 2021 р. – 3,9% (див. табл. 1). Як бачимо частка даної групи видатків у бюджеті Чемеровецького селищного бюджету стабільно знижувалася, що є негативним явищем оскільки за рахунок цих видатків відбувається розвиток економіки на місцевому рівні.

Житлово-комунальне господарство є недостатньо технічно розвиненою сферою економіки. Така ситуація є наслідком застосування екстенсивних підходів та адміністративних методів господарювання. Питома вага видатків на житлово-комунальне господарство Чемеровецького селищного бюджету у 2019–2021 рр. коливалась в межах 4,4–7,9% від загально обсягу видатків (див. табл. 1). Видатки цієї групи спрямовувалися на фінансову підтримку комунального підприємства «Комунсеріс», зокрема на погашення заборгованості по оплаті праці працівникам, на капітальний та поточний ремонт житлового фонду, зокрема на заміну дахів багатоквартирних житлових будинків.

Оцінка структури видатків Чемеровецького селищного бюджету свідчить, що видатки на освіту складають 55,2–66,0% від загального обсягу видатків (див. табл. 1). На території Чемеровецької селищної ради функціонують заклади дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти. Видатки Чемеровецького селищного бюджету на фінансування закладів освіти спрямовувалися на: оплату праці працівників, енергоносії, продукти харчування, придбання матеріалів, оплату послуг, капітальний ремонт та реконструкцію закладів [2].

Духовний розвиток особистості належить пріоритетних напрямів розвитку соціально-орієнтованої демократичної держави. На фінансування закладів культури і мистецтва із Чемеровецького селищного бюджету спрямовано 4,9–5,7% від загального обсягу видатків, при цьому, абсолютний обсяг видатків на фінансування культури і мистецтва стабільно зростає.

За рахунок коштів Чемеровецького селищного бюджету фінансується діяльність дитячо-юнацької спортивної школи, де займається більш як 300 дітей. Видатки на фізичну культуру і спорт складають 0,8–1,4% від загального обсягу видатків бюджету.

Реалізація бюджетних програм у сфері соціального захисту і соціального забезпечення спрямовані на зниження рівня бідності, нівелювання нерівності доходів громадян та покращення якості їх життя, і як наслідок – зниження соціальної напруги у суспільстві. На території Чемеровецької громади за рахунок видатків бюджету на соціальний захист і соціальне забезпечення переважало фінансування програми спрямованої на соціальний захист пенсіонерів (89,3% від загального обсягу видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення у 2021 р.) [2]. Крім того, упродовж аналізованого періоду реалізовувалися інші бюджетні програми спрямовані на підтримку сімей, дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, малозабезпечених громадян, дітей-сиріт тощо [4].

Підсумовуючи зауважимо, що від обсягів бюджетного фінансування та ефективності реалізації політики місцевих органів влади залежить рівень задоволення потреб територіальної громади, а отже, і життєвий рівень населення. Саме тому, перед органами місцевої влади стоїть завдання оптимізації напрямків бюджетної політики, яка спрямована на задоволення соціально-економічних потреб територіальних громад. Успішна реалізація поставлених завдань органами місцевої влади дозволить досягнути як фінансово-економічної стабільності та забезпечити добробут населення, яке проживає на даній території.

Список використаних джерел:

1. Бюджет Чемеровецької селищної територіальної громади. URL: <https://openbudget.gov.ua/local-budget/22523000000/info/indicators?year=2019&month=12>
2. Територія обслуговування закладами загальної середньої освіти Чемеровецької селищної ради. URL: <https://chemerovecka-gromada.gov.ua/teritoriya-obslugovuvannya-za-zakladami-zagalnoi-serednoi-osviti-14-57-06-16-09-2022>.
3. Інформація про виконання селищного бюджету Чемеровецької селищної ради за 2019–2021 рр. URL: <https://chemerovecka-gromada.gov.ua/>
4. Інформація про хід виконання Комплексної програми соціального захисту населення Чемеровецької селищної ради на 2017–2022 рр. URL: <https://chemerovecka-gromada.gov.ua>.